

OMEP 2011

Det viktige og mangfoldige vannet

Høgskolelektor Inger Hilmo: Vår blå planet

Høgskolen i Oslo og Akershus

En pedagogikk for en bærekraftig utvikling

- Undervisning **om** bærekraftig utvikling
- Undervisning **for** bærekraftig utvikling:
Kompetanser for en verden i endring,
som handlingskompetanse, evne til å tilegne seg og bruke kunnskap, evne til å se sammenhenger, takle kompleksitet, evne til empati og solidaritet..... bl.a.
Australian Government 2010, Utd.dir2006, Norsk pedagogisk tidskr 4/2011
- Barnehage og førskolelærerutdanning – miljøet som tidstypisk nøkkelproblem Klafki2001, Jordet2007, Bromann2011
- Økologisk paradigme Sterling 2009, Litteraturhuset 2011

WATER FOR LIFE
2005-2015

UNITED NATIONS

INTERNATIONAL DECADE FOR ACTION
WATER FOR LIFE, 2005-2015

Hva trenger vi vann til?

- En kopp kaffe
- Energi

- **Dagsbehov ca. 2 liter**
- **80 liter til matlaging og sanitære forhold**
- **Mat**

Haug 2003, Iversen 2003, FN-Sambandet,,
Langholm m.fl 2011)

Mangel på vann i verden

URETTFERDIG: Martine bor i Norge og får 25 kopper vann hver dag.
Hallvard bor i Pakistan og må nøye seg med fem.
Maria får bare to på Sri Lanka og Grete en halv kopp i Somalia.

Vann

- Vann er viktig
- Vann er vakkert
- Vann er musikk, dikt, rim, bilder ..
- Vann er vann
- Vann er ikke blått
- Vann er vått
- Vann er nødvendig
- Vann er makt
- Vann er lek
- Vann er magisk

Vannets viktige egenskaper

Vann har overflatespenning
/water tension

Vann bryter lys

Vann er et uvanlig godt
løsningsmiddel

Vann har stor varmekapasitet

Kan en kåpe gi
snødamen
et lengre liv?

forts. viktige egenskaper (Langholm m.fl 2011):

Vann har ikke størst tetthet når det blir is

Vann
Enkelt utstyr
Pedagogens rolle
Barns oppdagerglede

(bildeserie fra en barnehage)

Isslott i Lommedalen

Fra Janne Erlandsens barnehage

Rent vann skal være gratis i alle land

- Tilgang til rent drikkevann en menneskerett fra 28. juli 2010, FN-resolusjon
- Rent vann er det viktigste for god helse og for å minske barnedødelighet
- Kultur for gratis vann

Ingen **mat** uten **vann**

Karbondioksid og **vann** og solenergi trengs til å lage maten vår og det oksygenet vi bruker til å gjøre oss nytte av **maten** vi spiser.

Barnehagens formålsparagraf (2010):

Barna skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen

Rachel Carson og Leif Wedøe

Wedøe 2005

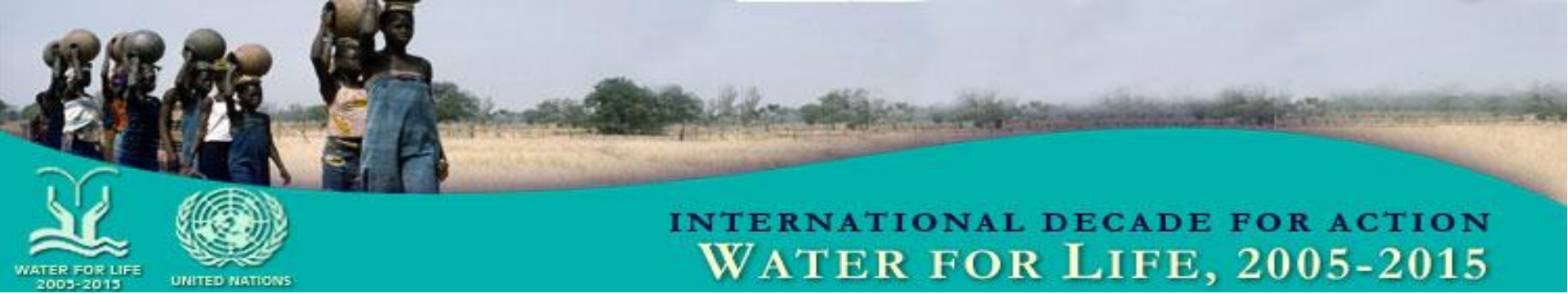
Det er verdifullt å ha evnen til å undre seg:

To make the wonderful familiar, and to make the familiar wonderful

Carson 1956

The more clearly we can focus our attention on the wonders and realities of the universe about us, the less taste we shall have for destruction.

If a child is to keep alive his inborn sense of wonder...he needs the companionship of at least one adult who can share it, rediscovering with him the joy, excitement and mystery of the world we live in.

- I dag mangler mer enn én milliard mennesker tilgang til rent drikkevann. Dette er rundt 20 prosent av verdens befolkning.
- I FNs tusenårs mål er målsettingen at antallet skal halveres innen 2015.
- **Verdens vanddag er en internasjonal merkedag den 22. mars** hvert år for å sette fokus på mangel på rent drikkevann. Dagen ble opprettet ved en FN-resolusjon i 1992.

Kilder

- Carson, Rachel 1956. *The Sense of Wonder*. New York: Harper&Row Publishers
- Brostrøm, Stig 2011. Børnehavens formål - et kritisk blikk. *Barnehagens grunnsteiner. Formålet med barnehagen*. V. Glaser, K. H. Moen, S. Mørreauntet and F. Søbstad. Oslo Universitetsforlaget
- Haug, C. 2003. Vanlig vann – uvanlige egenskaper. <http://tidsskriftet.no/article/928936>
- Iversen, P. O. og G. Nicolaysen 2003. Vann - for livet. <http://tidsskriftet.no/article/933165>
- Jordet, A. N. (2007). *Nærmiljøet som klasserom: en undersøkelse om uteskolens didaktikk i et danningsteoretisk og erfaringspedagogisk perspektiv*. Det utdanningsvitenskapelige fakultet, Universitetet i Oslo
- Klafki, W. (2001). *Dannelsesteori og didaktik: nye studier*. Århus: Klim
- Langholm, Guri m.fl 2011: *Forskerfrøboka. Barn i natur*. Bergen: Fagbokforlaget
- Russell, C.L. (1999). Problematizing nature experience in environmental education: The interrelationship of experience and story. *Journal of Experiential Education*, Vol. 22, 3, 123–137.
- Wedøe, Leif 2008 : *Fysikkaktiviteter i barnehage og småskole*. Oslo: Cappelen
- <http://www.naturfag.no/>
  - <http://www.nysgjerrigpermetoden.no/Nysgjerrigpermetoden.pdf>
  - <http://miljolare.no/tema/vannressurser/>
  - <http://www.un.org/waterforlifedecade/index.html>
  - FN-sambandet: <http://www.fn.no/Temaer/Miljoe-og-klima/Vann>
  - <http://www.unwater.org/worldwaterday/>